

KÖZMŰVELŐDÉS.

Az erdélyi romai kath. irodalmi társulat heti közlönye.

Megjelenik minden szombaton. — A társulat minden rendű tagjai a lapot agdíjajkért kapják. — Nemtagok részére előfizetési díj: egészévre 4 frt félévre 2 frt, negyedévre 1 frt.

Ugy a Lap szellemi részét illető czikkek, mint az előfizetési pénzek „Köz művelődés“ szerkesztőségének Gyulafehérvárra a várba küldendők.

Írásbeli házi feladványok — a népiskolai oktatásban.

Készséggel elismerem azt, hogy a hovatovább nehezebbé, küzdelem-teljesebbé való élet a serdülő generációtól egykoron szakadatlan munkásságot igényel s hogy ennek folytán a népiskola csakis akkor oldotta meg föladatát, ha növendékeit, munkásság iránti hajlamuknak fölélesztése, fejlesztése, edzése által, az élet nehéz terheinek elviselésére kellően előkészítette. Amde, midőn ezt elismerem, nem ismerhetem el egyszer mint a modern népiskola által e célra alkalmazásba vett eszközök mindegyikének áldáshozó voltát is.

Szerintem éppen az írásbeli házi feladványok azok, melyeket népiskoláinkból haladéktalanul száműzni kellene. Száműzni kellene nemcsak azért; mert növendékeink testi és lelki épségének veszélyeztetésével járnak, hanem azért is, mert különösen a szegényebb sorsú családokat elidegenítik az iskolától s mert végre a tanítót, a gyermekek munkálatait illető bírálatában, nem egyszer térítik le az igazság útjáról.

E három szempont az, melynek alapján tapasztalaton nyugvó nézeteimet e tárgyról elmondani megkísérlem.

Tudjuk azt, hogy egy népiskolai növendék a rohamos testi fejlődés korszakát éli. Hogy a gyermek fiziológiai processusa a maga rendjén történhessék: az mindenekelőtt jó és friss levegőt, az a test egyes szerveinek gyakorlását tételezi föl. A gyermek az iskola falain belül, hol pedig a nappalnak javarészt tölti, az egészséges testi fejlődés eme föltételeiben alig részesülhet. Nyilvánvaló tehát, hogy az iskolán kívül töltött idő állana e tekintetben rendelkezésre. Igen ám, csak hogy a lezkeadásban fárhadatalan modern népiskola részen áll s a gyermeknek testi és lelki üdülésre szánt szabad idejét is saját céljainak szolgálatára kívánja fölhasználni. Szívesen ezt főleg az írásbeli házi feladványokkal.

Mens sana in corpore sano! Ezen örökérvényű

igazság éppen nem hatja át mai nevelési rendszereinket. A gyermekek testi életével keveset törődünk, minden törekvésünk csupán a gyermekek szellemi életének fejlesztésére irányul. A görögök nevelési eszméje a szép a testi és lelki erők összehangzato-fejlesztését tette szükségessé. Mi ismerjük a nemes gyümölcsöket, melyeket a görög képzőelemek a gimnasztikaiak és muzsaiak, egymást mindenben áthatva, kiegészítve a szép Hellasban termettek, de a gyümölcsöknek magvait elhinteni még mindig késünk. Ismerjük az olympiai, pythiai, isthmusi es nemeai játékoknak fölemelő sikereit a görögök testi szépségében, fennkölt szellemében, igen a nemzeti közérzet megteremtésében, s mi a gyermekeket a játéktól, e legtermészetesebb testedző elemtől, elvonjuk. Csoda-e aztán, ha nemzetünk hovatovább szárandóbb törpeségű generációt lát felnőni? Valóban, ha ez továbbra is így tart, bár rémesnek tünik föl a gondolat, de igen valószínű, hogy nemskára a Liliputiak sorsára juttatja nemzetünket. A törpék e seregének aztán akár reggeltől estig is tradálhatunk Leonidasokról, Hunyadiakról, Zrínyiekről. Megtörténhetik, hogy példájukon lelkesülni fognak, de, hogy testi gyöngeségük érzetében, már a puszkapor szagára is félelem szállja meg sziveiket, arról cseppet sem kételkedem.

Az írásbeli házi feladványoknak a gyermekek szellemi életére nézve is megvannak a maga káros befolyásai.

Növendékeinknek ugyanis manapság a tantárgyak egész halmazával kell megküzdeniök. A tanítási idő 5 óráján át most hit- és nyelvtani, majd természet- és földrajzi, ismét természet- és számtani stb. ismereteket viszünk a gyermeki lélek elé. Kétséget sem szenvedhet, hogy ily tömérdek ismeret fölvétele, ily huzamos szellemi munka még egy felnőtt embert is kifárasztana: annál inkább kifárasztja az a még alig 9 – 10 éves gyermekeket. Továbbá, hogy a lélek a fölvett ismereteket megemésztthesse, azaz állandó sajátjává tehesse, hasonlóan a testhez, bizonyos időt igényel. Valamint a testi életben a túltö-

mött gyomor bágyadtságot, a meg nem emészthetett táplálékok a testszervezet betegségét vonják maguk után, ép úgy a lelki életben is a lélek tulterhelését kedvetlenség, majd a teljes kimerülés szokta követni. Innen aztán a tanulás iránti kedvetlenség, undor, mely nem épen telles lelkiállapottal nem egyszer találkozunk népiskoláinkban. Már most kérdem: nem e a gyermekek lelki épsége ellen intézett merénylet az, ha őket uton-utfelen szellemi munkára kényszerítjük; ha őket folytonos írásbeli házföladványainkkal elvonjuk a játéktól, körük ezen egyetlen örömétől, boldogságától? . . . Az iskola falai között kifáradt gyermeki lélek, elnémult gyermeki kedély, hol találhatna boldogítóbb fölvidulást, ha nem a játékban? — Fosszuk meg a gyermeket a játéktól s előttünk áll egy szintelen, örömtelen arc; egy már a gyermekek rban megvénült ember, kinek arczáról az öröm rózsáit leszakítani környezete elég kegyetlen volt. Roppant tévedés azt hinni, hogy a játékra fordított idő elveszett a gyermeki lélekre nézve. Épen nem! A játék az, mely a lélek alkotó erejének, képzelő tehetségének leghatalmasabb tápot nyújt. Az én nézetem az, hogy a játéktól megfosztott gyermek, bármily fényes tehetséggel is legyen különben Istentől megáldva, szelleme alkotásaival sohasem leendő képes bámulatot kelteni.

Füzzük azonban tovább fejtegetéseinket s lássuk, mennyiben állhat meg az az állításom, hogy az írásbeli házföladványok elidegenítik a szegényebb sorsu családokat az iskolától.

Tagadhatatlan az, hogy tanítványaink tulnyomó részét az iparosok, földmívelők és napszámosok osztályaiból nyerjük. Mindhárom osztálynak megélhetési küzdelmeiben, mely most elszomorítóbb, mint valaha, nem egyszer van szüksége a gyermekek segítségére. Az iparosnak jól esik, ha az iskolából hazatérő gyermekét üzleti ügyeiben ide-oda küldözgetheti. A földmívelő legkisebb gyermekét is haszonnal értékesítheti foglalkozásában. A szegény napszámos meg épen ádjja az iskolát, ha merő kényszerüségből oda küldötti gyermekét, legalább is az iskolai idő bevégezése után, szabad rendelkezésére bocsátjuk. Foglaljuk le tanítványaink szabad idejét s a családok és iskola között a folytonos egyenetlenségeknek, surlódásoknak magvait hintettük el. A gyermek tanítója parancsszava szerinti föladványait akarja elkészíteni; szülői nem engedik. Erre következik — tapasztalat szerint — a gyermek sirása; a könyvek hatása alatt pedig a szülőknek a tanító személyére vonatkozó meggondolatlan megjegyzései, durva kifakadásai. Ennek nyomán jár aztán a gyermekeknek tanítójuk személye iránti tiszteletlen magaviselete. S ha ez egyszer felütötte fejét, akkor működésünk a falra hányt borsóhoz fog hasonlítani,

Végre lássuk ama állításom igazságát, hogy az írásbeli házföladványok, a tanítót a gyermekeket illető itéleteiben, nem egyszer térítik le az igazság utjáról.

Ha már növendékeinknek írásbeli házföladványokat adunk, azokat számon is kell kérnünk. Rend-

szerint, minden további utánjárás nélkül, megdicsérjük azokat, kik föladvényaikat tisztán, helvésen, elkészítették; megfeddjük, néha még meg is büntetjük azokat, kik hibásan, vagy épen nem készítették el. S vajjon helyes uton jártunk-e a gyermekek munkálatait illető ama bírálatainkban? — A szegényebb családoknál nem ritka eset, hogy 9—10 en vannak egy szobába zsufolva. Most a kellő világosság hiánya, majd a háznál levő kisebb gyermekek sirásírívása; most a mesterséggel járó zaj, csörömpölés, majd a szegénység szülte családi torzalkodások, kellemetlenségek s b. hányszor nem zavariák meg a házföladványait végző gyermek gondolatmenetét; hányszor nem akadályozzák meg föladványai elvégzésében? . . . Valóban a szegényebb családok sorsát csak hírből ismeri az, ki nem tudja, hogy igen sok esetben még asztallal sem rendelkeznek s hogy a lóca, mely délben ebédlőasztalul szolgált, este bizonyára nyughelyül fog használatni. Az ily viszonyok között élő gyermekeket kinek száma pedig oly igen elszomorító, írásbeli házföladványok kidolgozására kötelezni mi több azok el nem végzéseért megfedni, megbüntetni — merő igazságtalanság. Eléggé sujtó rájuk nézve az élet, ne sujtuk még mi is oly mulasztás-kért, melyeknek okai nem önmagukban, hanem sorsukban: a szegénységben rejlenek. Minthogy pedig a népiskola, az írásbeli házföladványok kiosztását illetőleg, nem szoritkozhatik csupán a jómódu szülők gyermekeire, jobb lesz, ha azokat úgy a most, mint a fönnebb elmondottak kellő megszívlelése után, népiskoláinkból száműzzük.

Spaller József.

T Á R C Z A.

Ünnepi naptár.

Verses jelmondatokban.

(Folyt)

Jul. 21. Sz. *Dániel proféta.*

Dániel a médek s perzsáknál égi szövétnek,

S jel: hogy a földnek ama Messia léssen Ura.

Sz. *Praxedis sz.*

Főuri hölgy igazán; Isten kegye rajta s a házán;

Élve egy isszonyu kort: vértanuk anygala volt.

Sz. *Győző (Viktor) római százados és tt. vtk.*

Illik fürteidet győzelmi babérral övezned;

„Győző“ főt ha nem ér: vajh' kit is illett e bír?

B. *Olga orosz kir. hölgy.*

Muszka egen hold a jámbor, szentéletű Olga:

Oh mi rideg ma a táj „Volga“ folyásainál!

Jul. 22, Sz. *Mária Magdolna urhölgy.*

Isteni hő sreretet tüzlángja hevíti e keblet:

S szüli — hiven hiheted — e tűz az üdvi vizet.

Sz. Plátó vt.

Bölcs, mint egy Plátó, s noha ifju: ritka belátó;
Tudja, akármily dús: föbb ama mennyei jus.

Jul. 23. *Sz. Apollinaris, fk. h.*

Hűn követé Pétert Rávennan örzi a serget,
S oktat igazsággal, míg ama „delfuszi“ csal.

Sz. Libor fk. hv.

Szent Márton volt a Dicsőnek lelki barátja:
Tours és Paterborn, hiv rokon ilyen okon.

Jul. 24. *Sz. Krisztina sz, vt.*

A fiatal Krisztin apjától szenved ezer kint;
A szülő-akarát szent — ha az égbe fakad!
Nincs a Busentónak partján már rég a szülő-lak:
A szüle lent alszik, — hozzá simul Alarik.

Sz. Kinga magy. kir. szüz

A szüzi élet jó. Gyakorolják Kinga s Boleszló;
Jó; de Piast s Árpád féltheti földi honát.
Ósi Budán születék, nőül Krakkóba szereztek;
Végre nyugalmat ad a Sandeczi zárda fala.

Szólánói sz. Ferencz hv.

Lám a büszke spanyol Szólán leszen egy szelid angyal;
Granada, s messze Peru általa lelkileg uj.

Jul. 25. *Id. sz. Jakab apostol,*

„Menydörgés fia“ volt; hát ettől félhete Heród;
Villámot méltán télni, ha menydörög ám!

Sz. Kristóf vt.

A „Krisztus-hordó“ Kristóf nagy volt s szive oly jó:
Krisztusnak terhét nagy ki szívéen viseli.
Jó Kristóf! ne csekélyd hát azt a drága vitelbért:
Egy kis gyermekskét hordva, jutalmad az — ég!

Jul. 26. *Sz. Anna asszony.*

Bármí csodás éltet mondjon rád annyi dicséret:
Főcsoda, hogy kit szülsz, lón anya és csoda szüz.
És hogy e szép gyermek születése sokára esék meg:
Annýt gondolhatsz; hosszú idők müve az.

Sz. Eraszt fk. sz. Pál tanítványa.

A kórinthi Eraszt és Judás egy nagyszerű kontraszt:
Mindkettő tárnok; hiv amaz, álnok emez.

Sz. Jácint vt.

„Szolga vagyok, Krisztushive“ — mond Hyácinthus.
Szolgád ilyformán mért nem ütöd le Traján?

Jul. 27. *Sz. Pentele, orvos. vt.*

Hős sebeket vévén a vértanuság müve révén:
Jézus az éden ölen nyujt neki orvosi vényt.

A 7 aló szent (Dénes János, Malkus, Martinián,
Miksa, Szerapion és Szilárd vtk.

Kétszáz évek alatt 7 ifju egy óduba szunyad;
Míg az örök reggel tölti a lelköket el.
Míg Etezus-tájat rájok Decius vete zárat:
Írántok Theodor nyílt kegyelettel adóz.

Sz. György, szerpap. Bódog, Aurél, Natália és Lulóza vtk
Szép Spanyolországban terjeng a mórral az izlam:
S vértanuink kihívák a babonás kalifák,

Jul. 28. *Sz. I. Győző (Victor) f. vt.*

A „makacs“ (Pertinax) és „győző“ (Victor) fejedelmek
[versenye feljő:
Viv az igazsággal szemben a tév s babona.
Még ma is él Montán, Theodós, s esábitgat a Sátán;
Bárha a sziklárul nyíla halomra gurúl.

Sz. I. Incze f

Incze, az „áratlan“ lön erélyes pápa valóban:
Hit virul és fegyelem Nyugaton és Keleten.

Sz. Názár és Celsus vtk.

Afrika szülte habár, Nazarethnek lesz hive Názár;
Celsus meg Gentből Ég „magasára“ repül.

Jul. 29. *Sz. Márta, Lázár nővére, sz.*

Ennél több izben vendégül szálla meg Isten:
A vendég oda száll, hol tele szivre talál.

Sz. II. Bódog f. vt.

Bódog csak boldog; hát Konstanz! vért minek ontasz?
Nem hagyja ily hagyományt boldog apád tereád.

Sz. Szimplcz, Fausztin és Beatrix római testvérek vtk.
„Bódog“ az egyszerű és testvér velök aki „szerencsés“;
Durva Diokleczián őket is üldözi lám!

Sz. Farkas (Lupus) troyes-i fk hv.

A gondos „pásztort“, ki hiven nyájára vigyázott,
„Farkas“-nak mondnod, nem vala semmi okod.

Jul. 30. *Sz. Abdon és Szennen vtk. Perzsiában.*

Drága arany ékszert viselétek s most a bilincset
Hordván: így az arany-korra a vaska rohan.

Jul. 31. *Sz. Germán auxerret fk. hv.*

Hire nagyobb, ragyogóbb, mint egykoru Aetiúsé volt.
Frank, olasz, ugy skót, britt látta csodás müveit.

Loyolai sz. Ignác, a Jezsuiták alapítója, hv.

A sebesült katonák a bajt éltökkel adózzák:
Néked egészséget nyujta a vészeli seb.

Aug. 1. *Vasas sz. Péter apostol.*

Péter megmenekül épen a fogda ölébül:
Nem csoda! Tőle korább vette a kulcsokat át.

A 7. Makkabeus-testvér és anyjok vtk.

„Rajta! elő! fiaim! pályánkat fe-se bibor szín,
Melyen a vértenu-had bátran előre halad.
Én nem ezen légnék, de szülélek zálogul égnék!“
— Szóla a nyolczszor halt Szüle, — s az égre halad.

Sz. Zsófia és 3 leánya: Fides, Spes és Caritas vtk.
Hogy haderék így lőn, hogy a bölcs sz., Sophia szüljön,
Magzata csak lehetett: Hit, a Remény s Szeretet!

Aug. 2. *Liguori sz. Alfons-Mária pk. et.*
A Megváltóról nevezett rend hirdeti s Nápoly:
Nagy szive Alfonsnak mily magasan dobogott!

Sz. I. István p. et.
István összetöré Mars szobrát; így lőn erősbbé
Isten e vértanuja, mint a pogány had ura.

Porciunkula.
Mintha e kápolna az egeknek pitvara volna!
Asszini dicső Szent! nyájadot óvd ide ient.

Aug. 3. *Sz. István, első vértanu ereklyéinek feltalálója.*
Kiknek lelkeit a boldog Menny könyvibe írta:
Porhonok egy oltár, és nem az ölnyi határ!
I m e t s F. J á k ó.

A leghűbb anya.

— A „Sendbote d. g. h. Jesu“ nyomán németből H. J. H. —
(Vége)

„Fogadja legforróbb köszönetemet főtisztelendő ur!“
mondá Alfons megindulva. „Ön nagyon helyesen gondolkozott és jól cselekedett!“ és kezét nyújtá a lelkésznek, ki azt szívélyesen megszorítá. Ekkor észreveszi a rózsafüzért a tiszt kezében és „mit látok?“ ugymond, „ön rózsafüzért imádkozik?! . . . Százados ur, önt a hadsereg legvitézebbjei egyikének tartják, de hogy valaki önt az ajtatosok közé számlálta volna, azt sohasem halottam.“

„Tisztelendő atyám! én megértem csodálkozását . . . Látja, uram, e kis rózsafüzérhez egy történetecske fűződik, melyet — ha megengedi — kész vagyok önnek elbeszélni.“

„De kérné fogom, és azon leszek, hogy e megtisztelő bizalomra méltónak találjon,“ mondá lelkesülten a pap „Huszonhárom éve már, hogy egyetlen napot sem töltöttem el a nélkül, hogy a rózsafüzért el ne mondtam volna.“ „Lehetséges-e ez?“ kérdé a lelkész, kinek csodálkozása nőttön-nőtt. „Igen, így van,“ erősíté Alfons, „és — fájdalom — hosszú idő óta ez az egyetlen ajtatosság, melyet Isten kegyelmével magamban még megőriztem, de persze csak jó anyám iránti szeretetből!“ „Se baj, — vigasztalá a pap — a jó Isten nem hagyja megjutalmazatlanul édes anyja iránti szeretetét.“ És a százados most már részletesen elbeszélé élete történetét, boldogult atyja szerencsétlenségét s a nyomort, mely kedves anyját oly korán sirba vitte. De minél élénkebben vonul-

tak el lelke előtt ifjúkorának szenvedéstelejes képei, annál inkább megindult szive, ugyannyira, hogy elbeszélése közben gyakran hullatott könnyeket és időnként szünetelni kellett benső megindulása miatt. Ekkor megragadja a pap s kérdi: „Szándékozik-e még ama fontos és következményeiben nagy horderejű kérdés megoldását, melylyel nemes lelke az imént oly élénken foglalkozott, holnapra halasztani?“ „Nem, atyám,“ mondá a tiszt lelkesedve, a fontos kérdésnek mielőbb meg kell oldania. „Hogyan, mi módon?“ kérdé a lelki atya megindulva. „A mint Is en kívánja, a ki önt ez órában hozzám küldé . . . ön most az én segítségemre van itt . . . Anyám drága öröksége nem tévesztheti el célját . . . Atyám! én tisztába akarok magammal jönni . . . győnni akarok . . . segítsen nekem.“ És azonnal a pap lábaihoz borult A mint aztán ismét fölkel, megkönnyebbülve és szent békeséggel eltelve, mondá: „Igy, most már utlevelem rendben van!“ és a rózsafüzért magasan fölemelve folytatá: „Igen, e kulcsot fogom oda fent igénybe venni, s a paradicsom bizonyosan megnyílik számomra. Isten önnel, kedves atyám!“ A lelkész meghatottan ölelé meg új barátját és távozott.

Másnap reggel a nap legragyogóbb pompájában kelt föl Inkerman felhős és ködös láthatára mögött. A trombiták harsogtak — az ütközet megkezdődött — s a francia hadsereg fényes diadalt aratott. De sok vérbe került e győzelem, sok vitéz francia lelte ott sirját, s ezek között Alfons is.

A mint az elesetteket fölkeresték, őt is megtalálák; kardját még mindig jobbiban tartá, de markolata közt oda volt illesztve az édes anyjától öröklött r ó z s a f ü z é r.

* * *

Az e'mondott történet felújításának oka először az, hogy magában véve szép; másodsor, mert az elmondo tak egy oly ajtatosságra emlékeztetnek, mely az ég Királynéjának leginkább tetszik; és harmadsor, mert nekünk a „Regnum Marianum“ lakóinak, sőt az egész világ katólikusainak az inkermani véres ütközetnél sokkal hevesebb és veszélyesebb szellemi csatát kell vívnunk, és épen ezért jól fel kell fegyverkeznünk mindnyájunknak a rózsafüzér kimeríthetlen fegyvertárából szerzett legyőzhetetlen eszközökkel hogy fiatal és öreg, férfi és nő, ifjú és hajadon, agg és iskolás-gyermek tántoríthatlanul és csatakészen álljon. Szükségünk van azonban egy hatalmas pártfogóra és erőteljes segítőre; de ebben sem fogunk hiányt szenvedni, ha Mária, az Isten anyja velünk van. Tiszteljük tehát őt életünk minden napján, és ajánljuk neki minden testi és lelki szükségünket, és ő sohasem fogja anyjai pártfogását és segélyét szorongatott gyermekeitől megtagadni.

MÓRICZ GYULA emlékezete.

1847. ápril 14. — 1886. ápril 14.)

Mi kellemesebb, mint jól szolgálni a közügynek.
(Folyt. és vége.) PLAUTUS.

13 évi tanárkodásának utolsó fél évét a gyulafehérvári gimnasiumnál töltötte, hová ez iskolai év október közepén jött meg s kollégái által nagy kitüntetéssel fogadtatott. A légváltozás kárára volt. A somlyói jó,

vasas savanyu vízhez, vulgo bor víz-hez lévén szokva, az itteni vizet gyomra nem szenvedte. Elvégre is csak acclimatizálódott volna; de a magyar közművelődési egyelet javára adott hangverseny alkalmával jelentékenyen kihűtötte magát és nagyobb betegséget még nem igen tapasztalván, magának gyökeres orvosoltatásával kezdetben keveset törődött; az előadásokat, daczára kollégái jóindulatu figyelmeztetéseinek még betegségében is egész márcz'us 31-ig látogatta, mikor már kifejlődött gyomor- és mellbaja erőt vett rája úgy, hogy többé nem volt képes előadást tartani. Válságos bajra nem gondolt. A kettős baj nagyon hirtelen jártatta le a v gzetes működését. Az utolsó pár napot kivéve ágyban nem maradt; mindig künn járt a még nem igen meleg és kellemes tavaszi légen, s ez gyorsította nagyon halálának bekövetkezését. Ápril 11-én délután már eszméletlen állapotba jutott. Erős orvosi szer az életerőket még mozgásba hozta. Nehéz éj hozta meg névnagját, melyen tanítványai, főképp a III-ik osztálybeliek, kiknek osztály főnökük volt, sok ajándékkal meglepték, s ez neki főképp az elévzett gyónás és áldozás után, valamint az utolsó kenet ajtatos felvétele után, mi 12-én délelőtt történt, sok örömet és vigaszt szerzett. Soha embernél a tanítványok ilyenmü tisztelt nyilvánítása nagyobb vigaszt és tisztább örömet nem okozott, mint nála. Több ízben előkérte, megnézegette, egyenként kezébe vette és gyönyörködött azokban. A mulandó dolgok közül utoljára ez okozott neki legnagyobb vigaszt és naiv örömet. És ez egyen halás tanítványainak is elismerés tiszteletöknek ilyen körülmények között is szívesen tett nyilvánításáért!

A lelki nyugalom megszerzése után már könnyebben érezte magát úgy, hogy kedden nem lehetett ágyban tartani. Fölkelt . . . felöltöztette magát . . . utoljára! Baráti szemrehányásban is részesült ezért e sorok írója részéről, mire oly gyöngédséget elaruló módon indokolta magát, hogy ha finomságát idáig nem ismertem volna, most ez alkalommal teljesen meg kellett volna arról győződnöm. A közetkező éjet már kissé nyugtalanul töltötte; végelgyengülése már bekövetkezett; gyakran eszméletét veszítette, de újra visszanyerte. 14-én magához hívatta gyermekeit, megnézegette, megsimogatta őket utoljára. Az utolsó éjszaka is bekövetkezett; 11 óra után csendesesen egy boldogabb hazába költözött. Ápril 14-ke hozta e világra ápril 14-ke vitte át az örök hazába a viszontlátásra kedves nejevel.

És így bevégezte elég nehéz és küzdelmes életét. A pályát, mely kevés rózsán kívül elég tövissel való részére megrakva, megfutotta; két gyermeket: 11 éves Lászlót és 8 éves Erzsit egész árvakul hátrahagyva. Tanártársainak teljes részvéte követte betegségében és halálában. A testület az ifjúsággal együtt az adott szerény anyagi viszonyok daczára is törekedett díszes végtisztességben részesíteni a jó kollégát és tanárt. Koporsójára helyezte koszoruját a testület és tanítványai a III—VI. osztályig osztályonként. Szomorúságuknak a korai halál felett a fáklyák sötét füstgomolyával is kifejezést kívántak adni. Koporsóját kísérték gyermekei, anyósa, a ki neje halála után gyermekeinek jó nevelője volt, ki őt betegségében mindvégig híven és szívós kitartással ápolta és gondozta; továbbá az elhunyt egykori nejenek nevelő

atyja és anyja, a kik épen koporsó bezártakor érkezhettek meg Homoród-Oklándról; továbbá testvérbátyja, ennek neje és fia Kolozsvárról, azután a te-tület s' b. A temetési szertartást a nagyprépost Barts F. ő méltósága kegyeskedett végezni. Temetésén résztvettek a kir. törvénytörvényészek és képviselőleg a katonai tisztikar, a városban székelő valamennyi hivatal, a növendékpapság és a városi közönség. S ezáltal kifejezték a tanári kar iránti becsülésöket a veszteség feletti fájdalomban résztvéve. A requiemet érette a kitűzött időben az intézet érdemes igazgatója végezte a paptanárok segédlete mellett.

Egyenes, nyílt jellem volt, céljait és terveit öszinteséggel, minden utógondolat vagy önérdék nélkül törekedett érvényesíteni. Az általa tapasztalt visszaélésekért mindig nyílt homlokkal, férfias bátorsággal támadta meg. Az embert eltudta hibájától különíteni. Szerette az embert, midőn hibáját, mi az ő meggyőződése szerint: a közügy rovására lehetett, megrámadta, s ezt tette mindig bátran, de sohasem alattomosan. A tanügy vagy a társadalmi téren tapasztalt félszességek ellen is bátorsággal fellépett: nem számított az ebből rá következhető kellemetlenségekkel. Tehetséget s honfiai kötelmet érezvén magában szóval vagy a nyilvánosság terén egész buzgalommal látott azoknak eltávoításához, minék folytán magát sokszor kellemetlenségekbe is bonvolította. Nem a szereplési viszkereg sarkalta őt. A ki közelebből ismerhette bensőjét, az nem itéli el ezen eljárásáért. A cél előtte szent volt, rossz eszközökkel nem harczolt. Sokszor tette ama jellemző nyilatkozatot barátainak, kik őt néha vissza akarták tartani ily fellépéstől: „Barátom, ha sem én, sem más fel nem szólal, akkor a társadalmat javítani a visszaélésektől nem lehet; az önzés és furfang fogja diadalát ülni. Nem bánom én, ha kellemetlenségeim lesznek is; legalább megnyugtató az önrudat, hogy emberi és honfiai kötelmemet megtettem s hallgatásom által nem működtem közre.“ E szempontból kell megítélni fellépéseit ott, a hol javítani valót látva, szót emelt. A mit az ifjúság javára üdvösnek tartott, azt el nem hallgatta, tetszett az másoknak vagy nem. Ezen eljárását azért lehetett becsülni, mert rugója sohasem volt önérdék; sohasem rejtegetett háttérben lappangó anyagi cél, mely egy szép mezbe öltöztetett. látszólagos cél földözete alatt vitetett volna keresztül. Nehogy önzésből látszassék dolgozni, még ott is mellőzte önérdékét, hol azt visszatetszés nélkül kere-hette volna. Nem volt ő sophista, qui philosophabatur quaestus gratia, mint a régiek mondják.

Ő azon tanárok közé tartozott, kik nem gépies munkát végeztek; kik a tanítói és nevelés paedagogiai kérdései felett gyakran elmélkedtek és szívesen beszélgettek; kik az előadási óra leteltével nem vélték kötelmököt leteltnék, bevégzettnek. Ép azért sok gyakorlati indítvány hirdeti az ő paedagogiai hivatottságát és rátermettségét a tanpályára.

Egyenes, tiszta jellemü barát volt. A barátságért készséggel megtett minden fáradságot, sőt még az erejét fölülmuló anyagi áldozatot is szívesen meghozta. De a barátság nem volt indok arra nézve, hogy az ő nézete szerint téves eljárás felett szemet hunyt volna. A tanügyi pajtáskodást épen nem szerette. Hányszor fordult elő, hogy a tanári tanácskozmányok alatt élénk vita fejlődött

ki egyik vagy másik paedagogiai nézete és eljárása felett. Ő azt, a ki eljárását megtámadta, legkevésbé sem tartotta ellenségének s épen azért tanácskozmány után ő maga szólította meg elvi ellenfelét, nehogy ez azt vélje, mintha a kollegiális viszonyt érintettnek s így feszültnék tekintené. A kollegák között a tanácskozási teremben nem ismert barátot; azonkívül nem ismert ellenfél. Ily jellem méltó az utánzásra.

Törekedett önmagát folytonosan képezni, lépést tartott a kor igényeivel, mely naponként fokozódik a középiskolai tanítókra is.

Azért ha működése nem terjedett is országokra és nemzetekre, hanem szerény körben mozgott, méltó az elismerésre. Méltó, hogy hálásan emlékezzenek meg az életben maradt kollegák és tanítványok; szívökben emeljenek emléket annak, kit ércz-emlékkel szerény anyagi viszonyaik miatt ki nem tüntethetnek. Aldásos volt működése; hisz e működést nagyrabecsüli maga az Ur is, midőn Dániel prófétája által így szól: „Az értelmesekek pedig tündökölni fognak, mint az égboltozat fénye; és a kik igazságra oktatnak sokakat, mint a csillagok örökön örökké.“ (12. 3.) Vallási kötelmeit is hiven teljesítette, mint hivatott nevelőhöz illik. Ott volt az ifjúsággal a tanteremben; ott az üdítő májusi szórakozásokon; de ott a templomban és körmeneteken. Az ifjúsággal szívesen végezte keresztény katolikus kötelmeit; tanítása ban a ker. kath. alapot szemei elől sohasem tévesztette, mert ő nem feledkezett meg sz. János a na nevezetes mondásáról: „A ki eltávozik és nem marad Krisztus tudományában, annak nincs Istene; a ki megmarad e tudományban, övé az Atya is, a Fiu is.“ (II. Ján. 9.) Kath. tanárnál ez oly momentum, melyet a világ bárminő tudománya ostromolhat, de meg nem dönthet soha. E remény boldogítja őt ott, hol a világ minden tudománya a szeretetben összeolvad.

Légy boldog nemes lélek, mert olyan téren működél, mely a világ komoly férfiai előtt mindig úgy fog becsültetni, mint a hires classicus szónok és bölcsész Cicero előtt is becsült volt, a ki nagyszerűen bevallotta, hogy semmi sem hoz a társadalomra nagyobb hasznot, mint a tanítás és nevelés. Azért, midőn az oktatás ügyének tett szolgálatokat, a nemes érzelmeket kívánta testületünk vedled szemben méltányolni: e sorok írója is az általad hosszú időn át éreztetett tiszta barátság adóját kívánja ezen egész közvetlenséggel irt pár sorban leróni:

Szabó István.

KISEBB KÖZLEMÉNYEK.

— **Vidéki levél.** Folyó hó 12-én jubileumoztuk Alsó-Torján — azaz jubileumozott T. Bokor János helybeli rom. kath. kántortanító ur kedves neje — hatolykai születésű Pakó Karolina urasszonnyal.

Említetteknek ugyanis 50 kerek esztendeje mult már ezen év május havában, hogy elrebegék az ur oltára előtt a „holtomig“ és „holtáig“-ot s most 50 év után aranymenyegzőjük megtartásakor is testileg-lelkileg oly fiatal erőtelj sugárzik le róluk, mintha folyton fiatalító élet-vizben fürdöttek volna -- s csak ezüst-hajukról olvasható le a hosszu kor. Am ez még nem minden! T.

Bokor János kántortanító ur a maga részéről egy másik arany menyegzőt is ünnepele, mely aranymenyegzői éveihhez már a még jövendő gyémánt-menyegzője éveiből is nem csekélyke számot szerencsés csatoltnak mondhatni. 50 álló esztendeje ugyan is, hogy a rom. kath. egyházzal s ennek előcsarnoka — az iskolával — mint kántortanító — frigyre lépett. S nos! félszázadnál még huzamosb ideig szolgálhatni Istennek és kiralynak, egyháznak és hazának, emberek és csecsemőknek, — szolgálhatni oly veritékes pályán, milyen a kántortanítói, — szolgálhatni minden tekintetben lelkiismeretesen, hüen, mindenki tetszését megnyerve, mindenkitől szerettetve: nem érdekes a jubilálásra, nem nagy Isten adománya ez?! „Biz ez aztán valami!“ .. Lám! ezeket jubileumoztuk — illetve jubileumozták a már említettek folyó hó 12-én: egyik fél egyes — a másik kettős aranymenyegzőjét. E folytán dördültek fel már megelőző nap estéjén a templom előtti magaslaton a taraczkok — hirdetendők a következő nap — párna csak ritkán találó — nagyszerű eseményét. Reggel 12-én szintén a taraczkok durrogása kezdé meg az ünnepélyes hangulatot. Majd 9 óra tájt ezek bömbölése közé a harangoknak a híveket templomba hívó méltóság-teljes hangjai vegyültek. Nemsokára erre — daczára a neki eredt eszésznek — meg is telt színiültig ugy a község, mint vidékből jött uris és köznéppel a különbem meglehetősen tágasságu templomunk. Mondanunk sem kell, hogy Istennel kezdvén a jubilánsok 50 év előtt házasságukat, az örök Istennel szívükben ohajták 50 év multán is megújítani azt. Miért is — még mielőtt az isteni tisztelet kezdetét vette volna — mint az egyháznak hü gyermekei — példás áhitattal végezek a szent gyónást. De még elébb kell vala említenem azt a megható látványt, midőn az aranymenyegzős pár saját lakukból — az ettől egész a templomig vezető — zöld ágakkal feldíszített utcán csinos fogatjukon több kocsi által kísérvé harang-zugás-és taraczkok szólása közepett az ur háza felé közelgett a hálaadó szent misére. A vérnélküli áldozatot nagyságos és főtisztelendő Bálint Károly apát-kanonok és kézdiorbai kerületi főesperes ur mutatta be pontifikális ceremoniával teljes segédlettel mellett a Mindenhatónak. Nem hagyhatom említés nélkül, hogy az isteni tisztelet fényét nagyban emelte egy — öt tagból álló karnak ez alkalomra betanult latin mise-énekek quartetbeni elbájoló és igazán lélek-emelő zengedezése, miben a főérdem a jubilánsok két unokáját illeti. — Oh, mily érdekenyítő pillanatot vala, midőn említett celebrans apát-kanonok ur az ősz-fürtű, — de testi-szellemi erőben fiatal jubiláló párt megáldoztatva, a szent misét befejezve, — egy eszmékben gazdag — hatalmas hangon tartott beszéd kíséretében megújítatá velök az ezelőtt fél századdal egymásnak ígért szeretetet és hűséget s leesd megújított fogadalmak hü megtarthatása végett rájuk az ég áldó kegyelmét!

A szent beszéd végeztével a házassági szent frigy megújítása — s az aranymenyegzősökre az Isten szent kegyelmének leesdése és a jubiláló kántortanító által az intonált „Te Deum“-nak hatalmas elzengése után véget ért az ünnepély. Azaz: mit beszétek? — Véget ért az Isten házában: de még nem egyebütt. A templomból ugyanis ugy a jelen lévő papság, — valamint a kántortanítói kart képviselők és a helybeli községi képviselő testület a szép

számu rokonok — és a jubiléumoknak — vidékből jött jó embereikkel egyetemben az aranymenyegzősök után az ő lakukba vonultunk; hol első sorban a papság örömteljes érzelmeit és jó kívánalmait apát-kanonok ur fejezte ki élénk szavakkal kívánván: vajha a kegyelmek Istene gyémánt menyegzőjüket is ily testi-lelki erőteljében engedné megérniök! Ezután a községi képviselő részéről kinevezett háromtagu bizottság élén Csoboth Ferencz bíró tolmácsolta rövid, de velős beszédben egy a képviselő, mint az egész községnek — nagyoknak és kicsinyeknek gazdagnak és szegényeknek — a jubiléumok iránti forró üdv kívánatait és a községi képviselő testület által előlegesen határozatba hozott üdvözlő jegyzőkönyvi kivonatot nyújtott át a közszeretben álló aranymenyegzős párnak felharsanó éjének közepett. Végre a kántortanítói kar nevében a kántortanítói testület jegyzője Kovács Ferencz köszöntötte igen meghatározó szép kifejezésekkel a jubiléum párt, — majd személyesen a kettős menyegzőjü kántortanítót — mint kartársát, egyet elnököt, — mi közben egy — a kántortanítói testület nevében ugyan, de biztos tudomásom szerint többeknek megrovás nélkül nem hagyható közömbössége miatt csak egypár kántortanító urak önfeláldozó s 56. évi lelkiismeretes működést méltányolni tudó nagyvelkűsége folytán készítettet babérkoszorut adott át a jubiléumnak dörgedelmes éjlettől kísérve. A rokonok, vidéki jóbarátok, és ismerősök szívélyes gratulálása s az aranymenyegzőspárnak minden egyes üdvözlésre a meghatottság könyvei közt mondott köszönő válasza után visszarándultunk a község ház nagy termébe, hol a falak képek és tükrökkel, zöld galyakból csinosan font koszorúk, — feliratok — és virágokkal izlésesen feldíszítve valának és 60—70 terítékű asztalok ránk várakozának.

Mondanom sem kell, hogy alig telepedék le a válogatott egyénekből álló vendég-koszoru, már is rázendítette a Szőke Pista 8 tagu híres bandája és huzta amugy „Magyar Miskásan,“ míg csak a harmadik fogásnál az apát-kanonok ur meg nem szakította erőteljes hangjával annak ropogós áriáját. Köszönté ugyan is ő nagysága a jubiléumok engedelmeiből és nevében Erdély jelenlegi kegyelmes főpásztorát, a nagy nevű elődök méltó utódját: Nagymélt. és Főtisztelendő Lőnhárt Ferencz ő exellentiját, mint a jubiléumoknak is, meg neki is kegyes atyját. Rögtön erre kietet az aranymenyegzős párt — felkérve a tisztelt publikumot, hogy ma minden hang a jubiléumokért emelődjék, minden pohár egészségükért ürüljön, mely mindkét köszöntésre amugy „mérgeesen“ riadott az éljen, a banda tussa, s dörgött a mozsarak durrogása. De megeredt a toasztok özöne is. Rengeteg hosszadalmas lennék, ha sorba venném mind a lelkesebbnél-lelkesebb felköszöntéseket. Szabadjon ezért az apát-kanonok ur — és egyik-másik által egyik-másikra mondottakon kivül Bálint László bereczki alesperes-plébános ur felvillanyozó humoros, — László József lemhényi lelkész ur meghatározó művészi, és Kovács Elek polyáni alesperes-plébános ur felvilágosító történeti részlettel ékeskedő köszöntéseiket a jubiléumokra, — mint kiválóbbakat mégis felemlítenem. Estére járt már az idő, midőn az izletes s a csattanós toasztokkal még fűszerezett ebédet a viszketeg talpu fiatalság majd gyors, majd meg

mélrószágteljes lejtései váltották fel, Itt kifejezve a távozásunkkor is nyilvánított őszinte óhajunkat: hogy a minden jók adományozója az aranymenyegzős párt testi-lelki erőben még sokáig éltesse boldogul! Le tehetném a a tollat, azonban még egyet: 56 évet eltöltöni bármi közönséges foglalkozással is, nem megvetendő dolog. De eltöltöni a kántortanítói pályán, a haza sarjadékának hü ápolása, nevelése, a gyermek-sereg gondos, lelkiismeretes, fárasztó oktatása közepett: ez több a soknál. S mégis a haza érdekében tett ennyi fáradalom után még késik a napjainkban különben — főkép a csak „gscheftelni“ tudó atyafiaknak — szórva-szórt érdemjel a jövő homályában. Ezért is kívánjunk tehát ismételtlen az aranymenyegzős párnak még egy — gyémántmenyegzőt!! — Al Torja, 1886. július 20.

Egy jelen volt.

— **Vidéki levél.** Mélyen tisztelt szerkesztő ur! Nincs módomban, hogy a „Közmuvelődés“ nek rendes olvasója lehessen s így csak most jött tudomásomra, hogy ezen becses lap folyó évi 26. számában „Kisebb közlemények“ czim alatt némi események vannak közölve, melyek a rom. kath. püspök ur ő nagyméltóságának főpásztori útját Korondtól Udvarhelyig ünnepélyesítették, s melyek között érintetik az is, hogy Korondon a felállított diszkapunál ő excját az unitárius pap fogadta.

E közlemény rám vonatkozó nehány sorának — mert én vagyok az az un tárius pap — zárszavaira némi észrevételem van Legyen szabad czimed méltányosság-érzetéhez folyamodnom s tisztelettel kérnem egy kis tért, hogy ezen észrevételemet kifejezhessem. *)

Azt mondja közlemény-író ur egyszerű köszöntőmről: „Szép beszéd, csak őszinte lenne.“ No ő igazán őszinte — mondhatom legkevésbé sem hízéleg, nyájaságát ellenségetől sem irigyelném. Miért éle ily záradékkal, mi ok indíthatá azon feltevésre, hogy beszédem őszinteségéhez kétség is férhet? A tisztelendő — gondolom így czimezhetem az ismeretlen közlő urat — valószínűleg nem tudna ezen kérdésekre megfelelni. Mert csak nem érthette azt, hogy a valódi érdem s az ezen állapon kiemelkedett magas állás és főrang előtt, a mikor ez nem protestáns egypár élén jelentkezik, egy „tisztelletes“ nem tudna „őszinte“ hódolattal meghajolni, s még kevésbé azt, hogy a felekezeti kicsinyeskedések mehetnének azon határig, hol „tisztelendő“ és „tisztelletes“ kölcsönösen egymásnak csak köve hinnének. Már én legalább ezeket fel nem teszem, s még a közmondásra sem hivatkozom, mely szerint az ember magáról, vagy magából kiindulva, nem hiszen másnak, sőt csaknem bizonyos vagyok benne, hogy a tisztelt közleményíró ur is, az én egyházi fő-főnököm előtt, hasonló körülmények közt, hasonló kifejezéseket „őszintén“ használna, s főleg záradékul egy: „kit az Uristen sokáig éltesse“-t teljes őszinteséggel kívánna.

Miért van hát mégis ott a közleményben: „Csak őszinte lenne? . . . Valószínűleg a toll a hibás — kissé tovább szaladt, mint ura akarta, s csak úgy oda vetett oly szavakat, melyeknek komoly jelentősége nem volt előre megfontolva. De akár hogy és mint álljon a dolog elég

az, hogy még is ott kísért a papíron „Csak őszinte lenne,“ már pedig „scripta manent“ s évek múlva is olvashatják. Azért ki kell jelentenem amaz ő uraságának, valamint a „Közművelődés“-t olvasó közönségének és mindenkinek a következőket:

Korondon valláskülönbőség nélküli közös értekezletünk határozott a felett, hogy ő excja fogadtatása tőlünk kitelhetőleg impozáns legyen: az egész ünnepélyesség s azon a ténykedések rendezése, beosztása közlekedéssel és egyértelműleg történt. Így jutott nekem is a feladat, közkívánat szőlített tette, s tehát nem hiúság vagy tolokadás, sem nem kecségetés vagy kényszer-út nem vezetett engem a diszkapuhoz. S mint más, mindenki, szíves készséggel végezte azt, a mi rá bízott: épen úgy én is örömmel és utógondolat nélkül tettem azt, a mi — mint látszik — figyeimet gerjesztett és feljegyzésre érdemesített.

Ezek szerint önként következik, hogy midőn a nagyméltóságu püspök ur előtt a magam és községem érzelmeit tolmácsolni szencsés voltam, szavaim csakis őszinték lehettek — ellenkezőleg érezni okom sem volt, s meg nem is kenyerem az álarczviselés. Önként következik, hogy ezennel tiltakozom tehát az ily feltevések ellen; tiszta önérzetem tiltakozik még az ellen is, hogy egy általán igénytelen szerepésem, ily szempontból, kérdés és bírálat tárgya legyen. Soraim felvétele s közlése iránt ismételt kéréssel és kiváló tisztelettel maradtam a mélyen tisztelt szerkesztő urnak Korondon, 1886. július 26. Aláíratos szolgálja K á d á r L á z á r, unitárius pap.

A NAPI ESEMÉNYEK KÖRÉBŐL.

— **Jótekonyság** Püspök urunk ő Nagyméltósága a rákóczi templomra 10 frt, a nagyszabeni orsolyaszüzek leány intézetének 350 frt, a lövétei III-ik tanító javára 37 frt 50 kr., a parajdi tűzoltó egyletnek 10 frt, a bolyai lelkész lakra 30 frt, az odaváló lelkész részére 27 frt, a málnási oltarra 32 frt, a szásztrégeni oltarra 100 frt, a hátszegi leányiskola részére 200 frt 88 kr., a böői plebániának 70 frt, tanítók segélyezésére 539 frt, az udvarhelyi matomiávi templom tornyára 110 frt, a Málnás és Ika-taiva részére öntetett harangokért 443 frt 70 kr., a sepsiszentgyörgyi templom kerítésére 100 frt, tanítóképzései növendékeknek 90 frt, az isztói oltár költségeire 255 frt, a szeredahegyi harang újra öntetésére 30 frt, a székelyudvarhelyi irlalmas nővérek házának 200 frt, a károlyfehérvári irlalmas nővérek házának 60 frt, segélyezésekre 395 frtot méltóztatott kegyesen adományozni.

— **Sajtóhibajavítás.** Lapunk 29-ik számában Bolyay Gáspár név alatt megjelent tudósításban, több értelem zavaró hiba csuszott be, főleg: a) a 2. bekezdés utolsó három sorában a „b é r l e t t“ helyett teendő: k i ü z é a két évek alatt bérletben használt s b. b) a „T. cz. Székely Ferencz bolyai missionárt“ helyett T i s z t. P. Székely Ferencz szt. f. r. szerzetes, bolyai r. kath.

h. l e l k é s z t, — és c) a 3. bekezdés 1. sorban ősi „v á d“ helyett: ő s i v á r teendő stb. Mirezennel helyreigazítottunk.

— Sz. 1161—1886. t. 630. **Pályázati hirdetmény tanári állomásokra.** Az erdélyi rom. kath. Status főtanhatósága alatt álló némely gymnasiumoknál üresekben levő tanszékekre, és pedig: 1. a gyulafehérvári gymnasiumnál a történelemre mint főtárgyra valamelyik classikus nyelvvel. 2. a csik somlyói gymnasiumnál a természetrajzra mint főtárgyra akár a vejtannal akár a földrajzzal kapcsolatban. 3. székelyudvarhelyi gymnasiumnál a classica philológiára mint főtárgyra. 4. a brassói gymnasiumnál a magyar németnyelvi tanszakra pályázatot hirdetünk. Ezen tanszékek mindenikével évi 600 frt fizetés és 100 frt szálláspénz van összekötve. Az egy próba évre helyettes tanár minőségben kinevezendő tanácsosított egyéneknek kitérésük van arra, hogy három évi hű szolgálat után rendes tanároknak fognak kinevezeteni és ezen minőségben 800 frt évi fizetést, 100 frt szálláspénzt s idővel 100 frt tizedéves pótlékot fognak élvezni. Pályázni kívánók az életkort, vallást, állapotot a végzett tanulmányt szakismeretet, hadkötelezettségi viszonyt és eddigi szolgálatot igazoló okmányokkal és tanképesítő eklevéllel főszerelt folyamodványaikat f. év aug. hó 12-ig ha szolgálatban vannak előjáróságuk után különben pedig közvetlenül Lönhárt Ferencz erdélyi püspök ur ő nméltóságának czimezve Gyulafehérvárt nyújthatják be, kivel egyetértőleg igazgatótanácsunk a további intézkedéseket megfogja tenni. Kelt Kolozsvárt az erdélyi r. kath. Status igazgatótanácsának 1886 évi július 20-dikán tartott üléséből. Br. Jósika Samu, alelnök. Szentkirályi Kálmán, titkár.

— **Pályázat.** Az üdv-szentléleki kántor-tanítói állomásra pályázat hirdettetik, melynek egy 3 szobából álló lakás, csűr, pajta és sütőházon kívül évi jövedelme a következőkben áll: — 1. 10 kalangya őszi gabonából és ugyanannyi tavasziból; — 2. 32 frt ospora; — 3. 32 szekér kemény tűzifa; — 4. 15 frt stola; — 5. 1 frt 5 kr; misealapítvány járuléka és 20 frt tandíj; — 6. 3 hold 354 négyszögöl szántó, 1 hold 1483 négyszögöl beltelek, 1253 négyszögöl rét illetőleg kaszáló, mely azonban csak minden két évben használható — A harangozói kéve szintén minyegy 20 kalangya őszi és ugyanannyi tavaszi gabonát tesz. Ezen összes évi bérért tartozik az illető pályanyertes kántor-tanítói, harangozói és sekrestyési kötelességeket teljesíteni. — A pályázni kívánók oklevéllel felszerelt kérvényeiket az atulirt lelkéssz hivatálhoz folyó év augusztus 31-ig benyújtani és ugyanott egyik vasárnap próbatételre megjelenni tisztelettel felszólítatnak. Szentléleken, 1886. július 27-én. Péterfy József, alesperes-plebános.

Havankint

30 egész 80 frtot szerezhethet magának

mindenki

tőke és minden veszélyeztetés nélkül a Magyarországon törvényesen engedélyezett állampapírok és jutalék-kölcsön-sorsjegyek megvásárlása által.

Ajállatok a jelen foglalkozás jelzésével

LUSTIG MIKSA banküzletéhez küldendők.

Budapest, Lipótváros, templomutca 6. sz.

Kiadja: Az erdélyi rom. kath. irodalmi társulat. Felelős szerkesztő: Dr. TÓDOR JÓZSEF.

Szerkesztőtársak: Dr. CSERNI BÉLA, Dr. SZUCHY BÉLA, STRAUBERT ÖDÖN, Dr. VERESS FERENCZ.

Nyomatott a püsp. lyc. nyomda gyorsajtóján Gyulafehérvátt.